

Aktualne.cz. - 02.01.2023

Martin Fendrych

Eurolídr Fiala čechral národní sebevědomí. Vystrčil ocenil sílu občanské společnosti

Євролідер Фіала похитнув національну самовпевненість. Він зазначив, що високо цінує силу громадянського суспільства

За словами автора, у новорічній промові прем'єр-міністр Чехії П. Фіала постав справжнім лідером держави, очевидно внутрішньо зміцненим дуже важкими шістьма місяцями, протягом яких Чеська Республіка успішно головує в ЄС під час російської воєнної агресії. Значна частина промови стосувалася нападу росії на Україну. Фіала високо оцінив неймовірну солідарність з біженцями війни та стражданнями українського народу і застеріг, що «...наша безпека не є само собою зрозумілою. Вона може бути під загрозою, наприклад, якщо росія переможе в Україні і якщо ми самі не приділимо належної уваги своїй обороні та безпеці».

<https://nazory.aktualne.cz/komentare/eurolidr-fiala-cechral-narodni-sebevedomi-vystrcil-ocenil-si/r~f8491ff08a1611ed93abac1f6b220ee8/>

Prvního ledna 2023 zazněly dva novoroční projevy, oba od politiků ODS. Jeden od předsedy Senátu Miloše Vystrčila a druhý od premiéra Petra Fialy. Projevy silně odlišné. Vystrčilův nabízel pohled odspodu. Fiala vystoupil jako skutečný lídr státu, lídr zřejmě vnitřně posílený velmi náročným půlrokem, v němž Česká republika během ruské válečné agrese úspěšně předsedala Evropské unii.

Vystrčil zdůraznil dva motivy. První byl krajně "neodeesácký", jako je ostatně celý Vystrčil, který má tendence spíš havlovské. Řekl: "Velmi důležitou a pro mě povzbudivou zprávou je, že občanská společnost žije, pomáhá, že funguje, zejména v oblasti zdravotní a v oblasti sociální odvádí úžasnou práci. Jsou to právě dobrovolníci a četné neziskové, církevní a další organizace, které umí pomoci v krizi tam, kam stát, ani kraj, ani obce nikdy skrze své formuláře nedosáhnou a nedohlédnou..."

Zdůraznil, že solidarita a podpora slabších je naší velkou zbraní, a dodal: "Jsme silnou, krásnou, solidární zemí se skvělými lidmi." To mluvil o nás, občanech. Kritický byl k politikům: "Dokázali jsme také, že jsme zemí obrovsky solidární. Proto nerozumím tomu, proč se některým

citlivějším tématům, jako je například změna klimatu nebo vztahy mezi ženami a muži nebo práva sexuálních menšin, více nevěnujeme, proč se jimi více nezabýváme." Třeba.

Dodal, že politici musí být odvážnější, důslednější a méně populističtí, vysvětlovat své kroky, chovat se slušně, stát proti diskriminaci, nelhat, přiznat chybu, umět se omluvit, postavit se populistům a dezinformátorům... Velmi sebekritická, pro ODS zcela neobvyklá řeč.

Fiala mluvil shora dolů. Jeho řeč byla jasně strukturovaná: jsme dobří a silnější, než jak jsme zvyklí o sobě přemýšlet, těžkosti zvládneme. Zpočátku zdůrazňoval národ. Popisoval, "co jsme jako národ" za těch třicet let od rozpadu Československa dokázali, mluvil o "národní hrdosti". Přitom podstatou té hrdosti byl paradoxně fakt, že nás přijali do NATO a EU, do mezinárodních společenství, která nás chrání a pomáhají nám.

Fiala také vysoce ocenil "neuvěřitelnou solidaritu s válečnými uprchlíky a utrpením ukrajinských lidí. Státisíce českých rodin jim dokázalo vytvořit zázemí, nabídnout pomoc a poskytnout prostředky. Tato solidarita má obrovskou hodnotu i pro nás samé, je něčím, co ukazuje kvalitu a sílu naší společnosti". Děkoval za zodpovědnost, s níž lidé přistupují "k nutnosti šetřit elektřinou a plynem". Je to však spíš nezbytnost. Jinak bychom je mnozí nezaplátili.

Pak už následoval výhradně pohled českého politického lídra: "Všichni věděli, co představuje Česká republika, oceňovali naši kompetenci a naše jednání a byli díky tomu ochotni akceptovat naše návrhy a postoje."

Není důvod ztrácet naději

Pokusil se změnit pohled českých občanů na naši republiku, prý nejsme žádný malý, slabý a nevýznamný stát kdesi na okraji Evropy, na jehož názoru nezáleží... "Ne, takové poraženectví musíme společně odmítnout a opustit. Podle počtu obyvatel jsme 9. nejlidnatější stát z 27 členských zemí Evropské unie. A ani podle naší ekonomiky, prosperity a životní úrovně nepatříme nikam na konec. Jsme významná, středně velká evropská země. Jen je třeba, abychom si to uvědomili a naučili se podle toho uvažovat, vystupovat a jednat. Pokorně, přátelsky, ale přiměřeně sebevědomě. Jsem přesvědčen, že evropské předsednictví, za něž nyní sklízíme chválu, je dobrým příkladem takového přístupu." Fiala se naučil chválit sám sebe. Pro politika důležité umění.

Podstatná část se, stejně jako u Vytrčila, týkala ruského útoku na Ukrajinu. "...naše bezpečnost není samozřejmostí. Může být ohrožena, například pokud Rusko na Ukrajině zvítězí a pokud my sami nebudeme naší obraně a bezpečnosti věnovat patřičnou pozornost. To se v minulých letech bohužel nedělo. Málo jsme se věnovali armádě, neplnili jsme dostatečně svoje sliby vůči našim spojencům v NATO. Nyní se to snažíme rychle změnit."

Odmítl nebezpečné plky o nutnosti míru. "Občas někde zaslechnu, že bychom raději než o zbrojení měli usilovat o mír. Jenomže právě budování silné kolektivní obrany je jediná cesta, jak si mír dlouhodobě udržet. Výdaje na obranu musíme chápat stejně jako jakékoli dlouhodobé investice do ekonomiky, do lidí. Systematicky podporujeme zapojování domácího průmyslu do armádních zakázek."

Z mezinárodních výšin se snesl i domů a slíbil, že stát i v roce 2023 udrží široce nastavenou podporu domácností a firem proti vysokým cenám energií. "Asi víte, že abychom získali potřebné finance, rozhodli jsme o zavedení speciální válečné daně pro firmy z energetického a finančního sektoru. Není to populární opatření, ale je to nutné. Tyto peníze půjdou jak na plošné zastropování cen plynu a elektřiny, tak na cílenou podporu pro ty, kteří i přesto nebudou svoji situaci zvládat."

Zopakoval svoji starší výzvu lidem, kteří se topí v problémech, ale nežadají o pomoc: "Znovu proto využívám této příležitosti a žádám všechny, kterých se to může týkat, aby se neostýchali využít cílené vládní podpory prostřednictvím našeho Deštníku proti drahotě. Stát je připraven vám pomoci."

Na závěr se snažil lidem dodat sebedůvěry, "není důvod ztrácet naději a nedívat se do budoucnosti s pozitivním očekáváním". Kroky vlády popsal proto, aby lidem "dodal odvahu a naději do roku 2023. Nebude to jednoduchý rok, ale zvládneme ho. Tak, jako jsme společně úspěšně zvládli těch předchozích třicet let. Tím jsem si zcela jist," řekl v závěru.

Vystrčil zůstal Vystrčil, skromným politikem, který se na svět dívá víc jako občan než jako předseda Senátu. Fiala se v posledním roce viditelně změnil, ochutnal mezinárodní politiku a v ní úspěch. Mluvil jako vůdce, který "svůj národ" chválí a povzbuzuje.

Slabinou bylo přesně to, co je mu dlouho vytýkáno, na domácí situaci se ze své výše málo soustředil. Témata jako klima v první lednový den, kdy u nás naměřili i 19 stupňů Celsia, pominul. Stejně jako jiné domácí neřešené těžkosti - sílu dezinformací, opuštěnou mladou generaci, podhodnocené ženy. Máme tedy eurolídra čechrajícího české národní sebevědomí, teď ještě aby zvládl těžké domácí problémy.